

Kazimierz Adamczyk

Kształcenie bibliotekarzy w Bydgoszczy od II wojny światowej do 2007 roku

Tradycje nauczania bibliotekarstwa w Polsce sięgają początków XIX w. i dotyczą Krakowa, Krzemieńca, Wilna i Warszawy. W dwudziestoleciu międzywojennym jedyną uczelnią kształcąca bibliotekarzy szkolnych była prywatna Wolna Wszechnica Polska w Warszawie. Nie zdołała ona jednak zaspokoić wzrastającego zapotrzebowania na fachowo przygotowanych pracowników polskiego bibliotekarstwa. Te śmiałe poczynania przerwała II wojna światowa.

Pierwsze zakłady kształcenia akademickiego bibliologów powstały w Polsce po 1945 r. w Łodzi, Warszawie i Wrocławiu¹. Odbudowa i rozwój bibliotekarstwa po II wojnie światowej spowodował zapotrzebowanie na wysoko wykwalifikowanych bibliotekarzy, a potem na pracowników dokumentacji i informacji naukowej. Sytuacja ta wymusiła na ówczesnych władzach Polski Ludowej powołanie kilku nowych ośrodków kształcenia bibliotekarzy i dokumentalistów. Kolejno powstawały zakłady w Uniwersytetach w Krakowie, Katowicach, Poznaniu, Lublinie, Toruniu, Gdańsku, a także w Wyższych Szkołach Pedagogicznych w Olsztynie, Szczecinie, Kielcach, Bydgoszczy i Zielonej Górze².

Tradycje kształcenia bibliotekarzy w Bydgoszczy sięgają drugiej połowy XX w., kiedy w 1951 r. powołano Państwowe Liceum Bibliotekarskie. Początkowo działało ono jako dwuletnia szkoła dla pracujących, a rok później zostało przekształcone w czteroletnią szkołę średnią. W roku szkolnym 1956/1957

¹ *Edukacja z zakresu bibliotekoznawstwa i informacji naukowej na poziomie wyższym w Polsce: status i przyszłość*, red. M. Kocójowa, Kraków 1995.

² H. Więckowska, *Akademickie kształcenie bibliotekarzy. Zarys historyczny*, Warszawa 1979.

w placówce tej uczyło się przeszło 120 uczniów. Do początku lipca 1957 r. mury szkoły opuściło 65 absolwentów, w tym 34 z liceum dla pracujących. W wyniku decyzji władz, od września 1957 r. Liceum Bibliotekarskie zostało stopniowo likwidowane, nie przyjmując uczniów do klasy pierwszej. Ostatni absolwenci opuścili szkołę w połowie 1960 r.³ Kontynuacją kształcenia bibliotekarzy było powołanie w 1969 r. filii Centrum Ustawicznego Kształcenia Bibliotekarzy w Warszawie. Przygotowywała ona do zawodu bibliotekarskiego w ramach dwuletniego zaocznego Pomaturalnego Studium Bibliotekarskiego. Kierownikiem filii CUKB był dyrektor Biblioteki Głównej Wyższej Szkoły Nauczycielskiej, a później Wyższej Szkoły Pedagogicznej dr Henryk Dubowik. Wykładowcy studium rekrutowali się spośród pracowników biblioteki – kustoszy i starszych kustoszy dyplomowanych. W pracy dydaktycznej korzystano z pomieszczeń i zbiorów Biblioteki Głównej WSP. Pomocami dydaktycznymi były systematycznie gromadzone zbiory specjalne, w tym wydawnictwa typografii polskiej i europejskiej od połowy XV wieku po współczesność. Wykorzystywano skrzętnie nabywane słowniki, encyklopedie, informatory i opracowania bibliograficzne. Natomiast literaturę fachową otrzymywano z centrali w Warszawie. Studium zorientowane było głównie na pracowników bibliotek publicznych i szkolnych, ale przygotowywało także do pracy w bibliotekach naukowych. Wiedzę zdobywali bibliotekarze z województwa bydgoskiego i pilskiego, którzy legitymowali się maturą i przynajmniej rocznym stażem pracy w bibliotece. Program Studium obejmujący w ciągu 2 lat 520 godzin był realizowany na zjazdach odbywających się w soboty⁴.

Kształcenie bibliotekarzy na poziomie szkoły wyższej zapoczątkowano w Bydgoszczy w połowie 1971 r., kiedy zapadła decyzja o utworzeniu w roku akademickim 1971/1972 w Wyższej Szkole Nauczycielskiej nowego kierunku studiów – filologia polska z bibliotekoznawstwem. W strukturze Wydziału Humanistycznego WSN w latach 1971/1972 do 1974/1975 funkcjonował Zakład Filologii Polskiej i Bibliotekoznawstwa, kierowany przez doc. dr. Jerzego Koniecznego. Ze względu na specyfikę kierunku zatrudniony został asystent mgr Maria Mościcka. Pozostałe zajęcia obsługiwali wykładowcy spoza uczelni. Byli wśród nich dyrektorzy: Biblioteki Głównej filii Wyższej Szkoły Rolniczej w Poznaniu – dr Cecylia Bieguszewska, Biblioteki Głównej Wyższej Szkoły In-

³ *Bydgoszcz: historia – kultura – życie gospodarcze*, oprac. C. Baszyński [et al.], Gdynia 1959, s. 241.

⁴ *Serwis informacyjny WSP nr 9 z 24 stycznia 1994 r.; Kronika trzydziestolecia WSP w Bydgoszczy*, Bydgoszcz 1999, s. 134.

żynierskiej – mgr Jan Kubiński, a także mgr Krystyna Stawska z Wojewódzkiej i Miejskiej Biblioteki Publicznej⁵.

Pierwszych studentów kierunku bibliotekoznawstwa i informacji naukowej na studia dzienne i zaoczne przyjęto w roku akademickim 1974/1975⁶, natomiast rok później powstał Zakład Bibliotekoznawstwa i Informacji Naukowej. Kierownikiem Zakładu został dyrektor Biblioteki Głównej WSP dr Henryk Dubowik. Otrzymał on etat docenta kontraktowego. Oprócz niego pracę podjęli – dr Franciszek Mincer na stanowisku adiunkta i mgr Maria Mościcka jako starszy asystent. Ten niewielki skład uzupełniali wykładowcy zatrudnieni w ramach godzin zleconych. Wywodzili się oni z kadry dyrektorskiej – dr Cecylia Bieguszewska dyrektor BG Akademii Techniczno-Rolniczej, mgr Jan Kubiński – zastępca dyrektora BG ATR, mgr Bolesława Podraza – dyrektor WiMBP oraz pracownicy Biblioteki Głównej WSP – mgr Mirosława Burgiel, mgr Maria Czarnecka-Dąbek, mgr Alina Wajda, mgr Sabina Ołoszczyńska oraz mgr Krystyna Stawska-Nowak i Jan Głowiński⁷.

Od roku akademickiego 1976/1977 wraz z pojawieniem się kolejnego rocznika studentów zatrudnieni zostali dalsi pracownicy dydaktyczni. Na stanowisko docenta powołano dr Krystynę Wyczańską, a na adiunkta dr Cecylię Bieguszkę. Obie panie pracowały na połowie etatu. Na stanowiska starszych asystentów zatrudniono mgr Donatę Gurzyńską i mgr Ewę Jarzemską⁸. Później skład ten uzupełnili asystenci – mgr Krzysztof Kopyciński i mgr Małgorzata Maniszewska oraz adiunkci – dr Eugenia Sławińska i dr Ryszard Pankiewicz. Stan ten nie uległ zmianom do początków dziewiętego dziesięciolecia XX wieku⁹. W roku akademickim 1984/1985 Zakład został włączony do Katedry Filologii Polskiej i Bibliotekoznawstwa, a kierownikiem mianowano, przybyłego z Poznania, prof. dr. hab. Stanisława Kubiaka, natomiast Zakładem zawiadywał prof. dr hab. Marcei Kosman.

Samodzielną Katedrę Bibliotekoznawstwa i Informacji Naukowej utworzono w 1991 roku, a na kierownika powołano dr hab. Eugenię Sławińską, prof. nadz. WSP. W październiku 1994 r. na czele Katedry stanął dr hab. Franciszek Mincer, prof. nadz. WSP, a później Akademii Bydgoskiej. Po nim w październiku 2002 r. kierownikiem został ks. dr hab. Zdzisław Kropidłowski,

⁵ Skład osobowy WSN na rok akad. 1973/1974, s. 32

⁶ Skład osobowy WSP na rok akad. 1974/1975, s. 82–83, 96.

⁷ Skład osobowy WSP na rok akad. 1975/1976, s. 53.

⁸ Skład osobowy WSP na rok akad. 1976/1977, s. 65–66; Skład osobowy na rok akad. 1977/1978, s. 51.

⁹ Skład osobowy WSP na rok akad. 1978/1979, s. 64; Sprawozdanie rektorskie za rok akad. 1980/1981, s. 12–15; Skład osobowy WSP na rok akad. 1981/1982, s. 17.

prof. nadz. UKW. Od maja 2007 r. Katedra zmieniła nazwę na Katedrę Informatyki Naukowej i Bibliologii¹⁰.

Kształcenie na studiach magisterskich, 4-letnich, a później 5-letnich, dziennych i zaocznych na kierunku trwało od roku akademickiego 1975/1976 do roku 1987, z tym, że w roku akademickim 1983/1984 zaprzestano rekrutacji¹¹. Wznowiono ją w 1988 r. i ponownie wstrzymano w 1992 r.¹² Kształcenie na kierunku bibliotekoznawstwa i informacji naukowej reaktywowano w roku akademickim 1994/1995 na 3-letnich studiach licencjackich zawodowych, zarówno w systemie dziennym, jak i zaocznym. W latach 1995–1998 studenci bibliotekoznawstwa mieli możliwość studiowania na drugim kierunku – filologia polska¹³. Od roku akademickiego 2001/2002 utworzono studia podyplomowe dla pracowników bibliotek, będących absolwentami innych kierunków studiów. W 2003 r. zaprzestano rekrutacji na kierunek, a ostatni absolwenci opuścili Uczelnię w 2006 r. Pozostali pracownicy Katedry otrzymali zajęcia ze specjalności bibliotekoznawczej utworzonej na filologii polskiej. Ponowne kształcenie rozpoczęto w roku akademickim 2007/2008¹⁴.

Siedziby Zakładu-Katedry

Zakład Bibliotekoznawstwa i Informatyki Naukowej w latach 1975–1984 mieścił się w Bibliotece Głównej WSP przy ulicy Chodkiewicza 30. Zajęcia odbywały się w czytelni profesorskiej i bibliograficznej. Gabinet dyrektora biblioteki służył za pokój pracowniczy. Na pozostałe zajęcia studentom udostępniono pomieszczenia w budynku głównym. W 1985 r. Zakład przeniósł się do budynku przy ulicy Grabowej 2 i funkcjonował tam do roku 1990. Po zmianach politycznych w 1989 r. Uczelnia otrzymała pomieszczenia po Komitecie Wojewódzkim PZPR. Od 1990 roku Zakład, a od 1991 r. Katedra mieściła się w budynku przy ulicy Jagiellońskiej 11. Do dyspozycji jednostki oddano sekretariat, 2 pokoje dla pracowników i pracownię komputerową. Po 6 latach Katedrę przeniesiono do budynku przy ulicy Grabowej 2. W posiadaniu jednostki oprócz sekretariatu, gabinetu kierownika, 2 pokoi dla pracowników, znalazła

¹⁰ *Informator o jednostkach organizacyjnych WSP na rok akad. 1991/1992*, s. 20; *Informator WSP na rok akad. 1996/1997*, s. 28–29.

¹¹ H. Malinowska, *Baza materialna i organizacyjna Szkoły*, [w:] *Księga pamiątkowa 25-lecia Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Bydgoszczy*, red. W. Jastrzębski, Bydgoszcz 1994, s. 24.

¹² *Ibidem*, s. 26.

¹³ Siatka studiów – w posiadaniu autora.

¹⁴ *Informator na studia stacjonarne 2007/2008*.

się sala wykładowa. Najlepsze warunki bytowe miała Katedra w latach 2000–2004, kiedy mieściła się w budynku przy ulicy Powstańców Wielkopolskich 2. Zajmowała tam prawie całe piętro, mając do dyspozycji salę wykładową, 2 sale ćwiczeniowe, 1 salę seminaryjną i pracownię komputerową. Oprócz tego dysponowała sekretariatem, gabinetem kierownika i 4 pokojami pracowników. Od lipca 2004 r. Katedra znajdowała się w budynku przy ulicy Grabowej 2. Umieszczono tam pracownię komputerową, 3 pokoje pracownicze i sekretariat. W październiku 2007 r. Katedra przeprowadziła się do pomieszczeń przy ulicy Ogińskiego 16. Obecnie dysponuje sekretariatem, gabinetem kierownika, 3 pokojami pracowniczymi, pracownią komputerową i wspólnymi salami wykładowymi i ćwiczeniowymi z Instytutem Filozofii i Socjologii, Międzywydziałowym Studium Pedagogicznym, Studium Praktyk Zawodowych i Studium Języków Obcych. Część zajęć odbywa się w Bibliotece Głównej UKW, dotyczy to obecnie źródeł informacji.

Zakładem, a później Katedrą kierowali – w latach 1975–1984 doc. dr Henryk Dubowik, prof. dr hab. Stanisław Kubiak w latach 1985–1990, od lipca 1990 do grudnia 1990 r. obowiązki kierownika pełniła doc. dr Bogumiła Kosmanowa, od stycznia 1991 r. do września 1994 r. dr hab. Eugenia Sławińska, od października 1994 do września 2002 r. dr hab. Franciszek Mincer, a od października 2002 r. kierownikiem został ks. dr hab. Zdzisław Kropidłowski prof. UKW. Tak częste zmiany kierownictwa Katedry powodowane były nagłą śmiercią (prof. Kubiak) albo przejściem do innej jednostki bądź osiągnięciem wieku emerytalnego.

Spośród pracujących w Katedrze tytuły profesorów otrzymali – prof. dr hab. Bogumiła Kosmanowa oraz ks. prof. dr hab. Michał Grzybowski; habilitacje przeprowadzili dr Bogumiła Kosmanowa i dr Ryszard Błachnio, a stopień doktora uzyskali Danuta Gurzyńska-Bociek, Jakub Wajer, Wojciech Filipowicz, Kazimierz Adamczyk, Aldona Chlewicka, Katarzyna Domańska i Dariusz Spychała. Czasowo w Katedrze pracowali prof. dr hab. Kazimierz Pająk, prof. dr hab. Zdzisław Szultka, dr hab. Irena Marszakowa-Szajkiewicz i dr hab. Piotr Nowak. Oprócz tego w jednostce znalazło zatrudnienie liczne grono adiunktów i asystentów. Część z nich to absolwenci kierunku bibliotekoznawstwa i informacji naukowej.

Kilkakrotne wstrzymywanie i wznawianie rekrutacji na studia wpłynęło negatywnie na stabilizację kadry i planową działalność naukową.

Działalność naukowa

Zakład Bibliotekoznawstwa i Informacji Naukowej, a później Katedra były organizatorami konferencji i sympozjów naukowych. Pierwsza konferencja odbyła się 23 maja 1978 r., a jej tematem była współpraca regionalna w dziedzinie informacji naukowej. Udział, z wystąpieniami, wzięli przedstawiciele biblioteki szkół wyższych oraz zakładów i instytutów bibliotekoznawstwa. Konferencja została zorganizowana przy współpracy z Ośrodkiem Informacji Naukowej Polskiej Akademii Nauk. Pokłosiem tego spotkania była publikacja pod redakcją Krystyny Wyczańskiej¹⁵. W dniach 25 i 26 marca 1980 r. odbyła się konferencja, dotycząca czasopiśmiennictwa literacko-kulturalnego w Polsce w XX w. Została ona zorganizowana wspólnie z Zakładem Filologii Polskiej. Oprócz pracowników i absolwentów WSP z referatami wystąpili przedstawiciele Uniwersytetu Jagiellońskiego, Uniwersytetu Wrocławskiego oraz Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Krakowie. Materiały pokonferencyjne wydano częściowo w „Zeszytach Naukowych WSP. Studiach Bibliologicznych” 1980/1981, z. 2/3. Kolejną konferencję Katedra zorganizowała w dniach 21–22 marca 1989 roku. Tematem obrad była problematyka Polski odrodzonej w 1918 roku. Uczestniczyli w niej prelegenci krajowi i zagraniczni. Materiały z tej konferencji ukazały się w tomie *Polska odrodzona w 1918 roku* pod redakcją S. Kubiaka w wydawnictwie uczelnianym w 1990 roku¹⁶. W dniu 23 listopada 1995 r. Katedra wspólnie z Wojewódzką i Miejską Biblioteką Publiczną były organizatorami sesji naukowej *Bernardyni polscy i ich bydgoska biblioteka*. Referaty wygłosili pracownicy i zaproszeni goście¹⁷. Kierownik Katedry ks. dr hab. Z. Kropidłowski był organizatorem sympozjum *Książka rękopiśmienna na Pomorzu*, które odbyło się 10 i 11 czerwca 2005 r. w Gdańsku. Pracownicy Katedry wysłuchali wystąpienia dr. hab. A. Wałkowskiego, kierownika Katedry oraz prelekcji w Muzeum Narodowym w Gdańsku, a także prowadzili ożywioną dyskusję dotyczącą wspomnianej problematyki.

Tematyka badań naukowych w Zakładzie Bibliotekoznawstwa koncentrowała się na rozpoznaniu wiedzy o czasopiśmiennictwie i działalności stowarzyszeń regionalnych na ziemi kujawsko-pomorskiej, bibliografii i dokumentacji literatury regionu, dziejów bibliotek i drukarstwa w województwie

¹⁵ *Porozumienia regionalne w zakresie informacji naukowej na tle potrzeb regionu*, red. K. Wyczańska, Bydgoszcz 1980.

¹⁶ *Polska odrodzona w 1918 roku*, red. S. Kubiak, Bydgoszcz 1990.

¹⁷ *Zaproszenie na sympozjum „Bernardyni polscy i bydgoska biblioteka”, 23 XI 1995 Bydgoszcz*, Serwis informacyjny WSP nr 29 z 29 stycznia 1996 r.

bydgoskim oraz produkcji, rozpowszechnianiu i użytkowaniu książki w województwie bydgoskim. Nie pominięto również zagadnień dotyczących współpracy regionalnej w dziedzinie informacji, organizacji i działalności bibliotek oraz badania czytelnictwa. Stąd udział pracowników Zakładu w badaniach w ramach IV tematu z problemu resortowego SINTO: „Społeczne problemy informacji w dobie automatyzacji systemów informacyjnych w nauce”, a także w pracach nad problemem węzłowym: „Polska kultura narodowa, jej tendencje rozwojowe i percepcja”, wspólnie z Uniwersytetem Gdańskim. W ramach współpracy zagranicznej nawiązano kontakt z Instytutem Bibliotekoznawstwa i Informacji Naukowej Uniwersytetu w Wilnie oraz rozpoczęto badania w Bibliotece tegoż Uniwersytetu i archiwach w Niemczech Wschodnich¹⁸.

W latach 1991–1994 badania w Katedrze oscylowały wokół zagadnień komputeryzacji informacji bibliotecznej, metodyki nauczania informacji naukowej oraz potrzeb i funkcji w zakresie zorganizowania uczelnianego systemu informacji naukowej w WSP w Bydgoszczy. Nie zaniechano problematyki dotyczącej bibliotek bydgoskich, ich księgozbiorów i zintegrowanych systemów informacji naukowej.

Po 1994 r. badania w Katedrze Bibliotekoznawstwa obejmowały historię książki, bibliotek i drukarstwa regionu bydgoskiego począwszy od XVIII w. aż do współczesności, dzieje bibliotek, czasopism i instytucji kościelnych Mazowsza Płockiego, problematykę historyczno-kulturalną i biografistykę Pomorza Nadwiślańskiego (ze szczególnym uwzględnieniem postaci związanych z historią książki, bibliotek i drukarni na tym terenie). Ponadto badane były związki bibliologii z innymi dyscyplinami naukowymi (zwłaszcza z historią), poruszano tematykę współczesnych bibliotek szkolnych i pedagogicznych oraz problemy czytelnictwa, a w szczególności biblioterapii na terenie Bydgoszczy i Torunia. Uwzględniane były też zagadnienia dotyczące kontaktów między regionami, jak np. związki kulturalne Bydgoszczy z Małopolską (ze szczególnym uwzględnieniem Lwowa i Krakowa). Temat ten był opracowywany głównie na podstawie materiałów znajdujących się w bibliotekach bydgoskich, przede wszystkim w zbiorach Wojewódzkiej i Miejskiej Biblioteki Publicznej oraz Bibliotece Głównej Akademii Bydgoskiej im. Kazimierza Wielkiego. Zapoczątkowano też rejestrację bydgoszczanów w dużych polskich bibliotekach naukowych (poczynając od wrocławskiego Ossolineum). Prowadzone były też badania nad kulturą muzyczną regionu bydgoskiego i jej odbiciem na łamach książek i czasopism o charakterze regionalnym. Programem

¹⁸ *X lat Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Bydgoszczy 1969–1979*, red. E. Trempała, Bydgoszcz 1979, s. 58.

badawczym objęto także badania nad książką, biblioteką i prasą ziem polskich pod zaborami¹⁹.

W latach 1994–2000 program badawczy Katedry koncentrował się na następującej tematyce: „Znaczenie książki, biblioteki i prasy w integracji ziem polskich pod zaborami”. Kierownikiem prac była prof. dr hab. Bogumiła Kosmanowa, zwieńczeniem ich zaś publikacja zwarta pod jej redakcją²⁰. W latach 1999–2002 badania skupiły się na następujących zagadnieniach: „Książka polska i niemiecka w Bydgoszczy i regionie bydgoskim 1772–1995. Problemy wybrane” pod kierunkiem prof. AB, dr. hab. Franciszka Mincera oraz „Polskie biblioteki naukowe, wydawnictwa naukowe i czasopisma naukowe (ze szczególnym uwzględnieniem Polski Północnej) oraz ich rola w integracji europejskiej” pod kierunkiem ks. prof. dr. hab. Michała Grzybowskiego. Od 2002 do 2005 r. pracownicy Katedry uczestniczyli w studiach nad dziejami archiwów, książki i bibliotek na Pomorzu i Mazowszu Północnym pod kierunkiem ks. prof. AB dr. hab. Zdzisława Kropidłowskiego. Wyniki badań zostały zaprezentowane w wydawnictwie zwartym pod redakcją kierownika badań²¹.

Indywidualna problematyka badawcza pracowników Katedry znalazła odzicie w dwóch pracach zbiorowych przygotowanych na siedemdziesiątą rocznicę urodzin prof. dr. hab. Franciszka Mincera²² i takąż rocznicę ks. prof. dr. hab. Michała Grzybowskiego²³.

Kadra naukowa i jej rozwój

W początkowym okresie istnienia Zakładu nieliczną kadrę wspomagało grono docentów Zakładu Filologii Polskiej oraz bibliotekoznawcy ze stopniami naukowymi, pełniącymi obowiązki dyrektorów bibliotek naukowych w mieście i regionie. Wśród nich znaleźli się uznani specjaliści, m.in. doc. dr Henryk Dubowik – dyrektor Biblioteki Głównej Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Byd-

¹⁹ Raport samooceny dla kierunku studiów Bibliotekoznawstwo i Informacja Naukowo-Techniczna za lata 1999–2002, s. 21–22 – maszynopis w posiadaniu autora.

²⁰ *Rola książki w integracji ziem polskich w XIX wieku*, red. B. Kosmanowa, Bydgoszcz 2000.

²¹ *Z dziejów archiwów, ksiązek i bibliotek na Pomorzu i Mazowszu Północnym*, red. Z. Kropidłowski, Bydgoszcz 2005.

²² *W służbie książki. Praca zbiorowa ofiarowana profesorowi doktorowi habilitowanemu Franciszkowi Bonawenturze Mincerowi w siedemdziesiątą rocznicę urodzin*, red. Z. Kropidłowski, Bydgoszcz 2002.

²³ *W kręgu historii i bibliologii. Prace ofiarowane ks. profesorowi Michałowi Marianowi Grzybowskiemu w siedemdziesiątą rocznicę urodzin*, red. Z. Kropidłowski, Bydgoszcz 2007.

goszczy, starszy kustosz dyplomowany i dr Franciszek Mincer – kierownik Działu Zbiorów Specjalnych Wojewódzkiej i Miejskiej Biblioteki w Bydgoszczy. Oprócz tego w ramach godzin zleconych zajęcia prowadzili doświadczeni bibliotekarze praktycy – kustosze i kustosze dyplomowani z Pedagogicznej Biblioteki Wojewódzkiej i WiMBP²⁴. W 1976 r. bydgoskie bibliotekoznawstwo wzmocniła doc. dr Krystyna Wyczańska, pracownik naukowy z Warszawy, dzięki której w programie studiów uwypuklono problematykę szeroko rozumianej informacji naukowej i dr Cecylia Bieguszewska – dyrektor Biblioteki Głównej Akademii Techniczno-Rolniczej, starszy kustosz dyplomowany²⁵. Początkowo, do nowo powstałej jednostki, przyjmowano wychowanków wrocławskiego i poznańskiego bibliotekoznawstwa. Od 1978 r. pracę dydaktyczną rozpoczęli pierwsi absolwenci wypromowani przez Zakład Bibliotekoznawstwa i Informacji Naukowej Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Bydgoszczy. Na początku dziewiątego dziesięciolecia XX wieku Zakład zasilili dwaj adiunkci z doktoratami z literaturoznawstwa i historii.

Po wznowieniu studiów w 1988 r. Zakładem kierował przybyły z Poznania prof. dr hab. Stanisław Kubiak, były długoletni dyrektor Biblioteki Uniwersytetu Adama Mickiewicza i Instytutu Bibliotekoznawstwa i Informacji Naukowej. Za jego kadencji doktorat z bibliologii obroniła mgr Donata Gurzyńska-Bociek²⁶. Pod jego kierunkiem asystentka, mgr Katarzyna Piszczek (obecnie Materska) przygotowywała pracę doktorską dotyczącą roli biblioteki w środowisku młodzieżowym. Obrona pracy odbyła się w 1991 r., po śmierci prof. Kubiaka, a nowym promotorem został prof. Edmund Tropa z Wydziału Pedagogicznego²⁷. Kierownik Zakładu zaangażował też do pracy w jednostce na stanowisku docenta kontraktowego dr (obecnie prof. zw.) Bogumiłę Kosmanową z Poznania²⁸. Była ona uznanym badaczem dziejów kultury i historii książki i bibliotek XVI–XIX wieku. Przed przybyciem do Bydgoszczy pracowała jako kustosz w Bibliotece Głównej UAM w Poznaniu, a następnie kierownik Pracowni Pamiętnikarstwa i ostatecznie jako adiunkt w Instytucie Bibliotekoznawstwa i Informacji Naukowej UAM²⁹.

²⁴ *X lat Wyższej...*, s. 58.

²⁵ *Skład osobowy WSP na rok akad. 1976/1977*, s. 65–66.

²⁶ Obrona odbyła się w styczniu 1990 r. w Uniwersytecie Wrocławskim. Zob. *Nauka Polska – Rozprawy doktorskie i habilitacyjne* [online], Nauka Polska [dostęp 27 lutego 2008]. Dostępny w World Wide Web: <http://www.opi.org.pl>.

²⁷ K. Materska, *Edukacyjna funkcja biblioteki publicznej w życiu młodzieży*, Warszawa 1993.

²⁸ K. Kwaśniewska, M. Rak, *Naukowcy Bydgoszczy. Słownik biograficzny*, Bydgoszcz 1997, s. 128–129.

²⁹ B. Kosmanowa, *Wróg celibatu Stanisław Orzechowski*, Warszawa 1971; eadem, *Mo-*

Po nagłym zgonie prof. Kubiaka, od stycznia 1991 r. kierownikiem Katedry Bibliotekoznawstwa i Informacji Naukowej została dr hab. Eugenia Sławińska prof. WSP³⁰. Była historykiem literatury XIX i początków XX wieku, w badaniach zajmowała się zagadnieniami życia literackiego prawobrzeżnego Powiśla, wyznacznikami kulturotwórczymi Towarzystwa Czytelni Ludowych na Pomorzu oraz rozwojem literatury dla ludu³¹. Równocześnie z nowym kierownikiem Katedry w jednostce został zatrudniony ks. dr hab. Michał Marian Grzybowski³². Był on duszpasterzem w diecezji płockiej, długoletnim pracownikiem kurii diecezjalnej, a także dyrektorem Biblioteki Wyższego Seminarium Duchownego i wicedyrektorem Archiwum Diecezjalnego w Płocku. W pracy badawczej zajmował się historią kościoła lokalnego od XVIII do XX wieku³³. Do pracy w Katedrze przyjęto także dr. Romana Marchwińskiego specjalistę z zakresu archiwistyki, edytorstwa i zagadnień wydawniczych. Wcześniej był on zatrudniony w wydawnictwie w Olsztynie, a potem jako kustosz w Oddziale Starych Druków oraz w Oddziale Informacji Naukowej Biblioteki Uniwersyteckiej w Toruniu. Pełnił funkcję członka rady redakcyjnej czasopisma naukowego „Komunikaty Mazursko-Warmińskie”³⁴. Jego zainteresowania badawcze dotyczyły historiografii Polski XVI w. i działalności kancelarii dwóch ostatnich Jagiellonów³⁵. Od 1991 r. w jednostce został zatrudniony bibliotekoznawca mgr Jakub Wajer, który trzy lata później obronił doktorat z historii kultury³⁶. W swoich badaniach interesował się zagadnieniami dotyczącymi bibliotek regionu wrocławskiego, a także problematyką czytelnictwa i edukacji medialnej. Za kadencji prof. Sławińskiej habilitację z historii kultury w WSP w Opolu uzyskała dr Bogumiła Kosmanowa³⁷.

drzewski i jego przeciwnicy, Warszawa 1977; eadem, *Tytus Działyński i jego dzieło: 150 lat dziejów Biblioteki Kórnickiej*, Wrocław 1978; eadem, *Książka i jej czytelnicy w dawnej Polsce*, Warszawa 1981; eadem, *Biblioteki polskie w Wielkim Księstwie Poznańskim*, Poznań 1982.

³⁰ K. Kwaśniewska, M. Rak, op.cit., s. 257–258.

³¹ E. Sławińska, *Życie kulturalno-literackie Grudziądzka w latach 1918–1939*, Gdańsk 1980; eadem, *Kulturotwórcza rola Towarzystwa Czytelni Ludowych na Pomorzu Gdańskim (1880–1939)*, Bydgoszcz 1989; eadem, *Koncepcje i rozwój literatury dla ludu w latach 1773–1863*, Bydgoszcz 1996.

³² K. Kwaśniewska, M. Rak, op.cit., s. 87–88.

³³ M. M. Grzybowski, *Kościelna działalność Michała Jerzego Poniatowskiego biskupa płockiego 1773–1785*, [w:] *Studia z historii Kościoła w Polsce*, t. 7, Warszawa 1983, s. 5–225; idem, *Szkolnictwo elementarne na Mazowszu północnym na przełomie XVIII i XIX wieku w świetle wizytacji kościelnych (1764–1830)*, Płock 1987.

³⁴ *Raport samooceny...*, s. 10.

³⁵ R. Marchwiński, *Geografia Polski Marcina Kromera*, Bydgoszcz 1997.

³⁶ J. Wajer, *Życie kulturalne Wrocławka w latach 1918–1939*, Bydgoszcz 1997.

³⁷ B. Kosmanowa, *Józef Ignacy Kraszewski a Wielkopolska*, Bydgoszcz 1993.

W październiku 1994 r. nastąpiła zmiana kierownika Katedry. Został nim dr hab. Franciszek Mincer, prof. WSP. Prof. Sławińska przeszła do Zakładu Literatury Polskiej XIX wieku. Do ważnych decyzji nowego kierownika należało: wznowienie rekrutacji na studia stacjonarne licencjackie (studia pierwszego stopnia), podział Katedry na trzy zakłady i wzmocnienie kadrowe jednostki. W roku akademickim 1994/1995 funkcjonował ostatni – magisterski rok studiów i równocześnie pierwszy – studiów licencjackich. Od tego też roku w strukturze Katedry znalazły się trzy zakłady: Zakład Wiedzy o Książce; Zakład Wiedzy o Bibliotekach, Edytorstwie i Księgarstwie i Zakład Naukoznawstwa, Bibliografii i Informacji Naukowej³⁸. Rok później Katedrę zasilili matematyk – mgr Iwona Filipowicz, która w 1996 r. obroniła doktorat w UMK w Toruniu oraz dr Jan Błachnio, który uzyskał habilitację z historii filozofii w Uniwersytecie Śląskim w Katowicach³⁹. Do 1998 r. w składzie osobowym jednostki zostali zatrudnieni absolwenci kierunku bibliotekoznawstwa i informacji naukowej z lat 1988–1995. Były wśród nich mgr Aldona Chlewicka, mgr Beata Grzędzicka, mgr Maria Lindenau-Langner, mgr Katarzyna Domańska oraz mgr Wioletta Mrozowska. W Katedrze krótkotrwale byli zatrudnieni prof. dr hab. Kazimierz Pająk – historyk, zajmujący się problematyką naukoznawstwa; prof. dr hab. Zdzisław Szultka i dr hab. Piotr Nowak – bibliolog, w badaniach interesujący się zagadnieniami informacji naukowej, a także dr Anna Janosz-Olszowy. W 1999 r. z Katedry odszedł prof. Pająk, a rok później prof. Kosmanowa. Na ich miejsce zostali przyjęci dr hab. Irena Marszakowa-Szajkiewicz i ks. dr hab. Zdzisław Kropidłowski. Doktor hab. Marszakowa-Szajkiewicz – specjalista z informacji naukowej, naukoznawstwa oraz bibliometrii – była współpracownikiem w Institute for Scientific Information w Filadelfii (USA), a od 1994 r. jako profesor kontraktowy prowadziła zajęcia w Instytucie Bibliotekoznawstwa i Informacji Naukowej Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach. Natomiast ks. dr hab. Kropidłowski – historyk Polski XVI–XVIII w., duszpasterz archidiecezji gdańskiej – prowadził zajęcia w Instytucie Teologicznym w Gdańsku z zakresu historii Kościoła pomorskiego, jego struktury i dochodów, a także badał archiwalia archidiecezji gdańskiej. Z Instytutu Filologii Polskiej Akademii Bydgoskiej do pracy w Katedrze przeszedł mgr Krzysztof Kosiedowski.

W roku 2001 mgr Kazimierz Adamczyk obronił pracę doktorską pt. *Działalność społeczno-kulturalna Władysława Zamoyskiego (1854–1924)* w Wydzia-

³⁸ *Kronika trzydziestolecia...*, s. 146.

³⁹ *Informator o jednostkach WSP w Bydgoszczy za rok akad. 1996/1997*, s. 28–29; *Skład osobowy WSP za rok akad. 1997/1998*, s. 35–36; *Skład osobowy WSP za rok akad. 1998/1999*, s. 35–37.

le Humanistycznym Akademii Bydgoskiej, a rok później mgr Aldona Chlewicka obroniła pracę doktorską pt. *Ofiarodawcy Biblioteki Miejskiej w Bydgoszczy w latach 1920–1939* na Wydziale Filologicznym Uniwersytetu Wrocławskiego. W lutym 2001 r. w jednostce pracę podjął dr Ryszard Nowicki, historyk zajmujący się problematyką dziejów ziemiaństwa wielkopolskiego i ich księgozbiorami, a jednocześnie badaniami regionalnymi na Pałukach⁴⁰.

W październiku 2002 r. prof. Mincera na stanowisku kierownika Katedry zastąpił ks. dr hab. Zdzisław Kropidłowski prof. AB, a od 2005 r. prof. UKW. Za jego kadencji dwóch pracowników obroniło doktoraty. We wrześniu 2005 r. mgr Katarzyna Domańska obroniła pracę doktorską pt. *Edukacja czytelnicza i medialna w bibliotekach szkół średnich w Bydgoszczy* na Wydziale Filologicznym Uniwersytetu Wrocławskiego, a w październiku tego roku mgr Dariusz Spychała obronił pracę doktorską pt. *Arianizm od Konstancjusza do Konstancyntyna* na Wydziale Humanistycznym UKW w Bydgoszczy.

Działalność dydaktyczna

Czteroletnie jednolite studia magisterskie funkcjonowały w Zakładzie w latach 1975–1981. Od 1982 roku zaczęto kształcenie na studiach pięcioletnich, które trwało do 1987 r. i ponownie od 1988 do 1995 r. Od roku 1994 w Katedrze wprowadzono kształcenie na poziomie studiów licencjackich (pierwszego stopnia) stacjonarnych i niestacjonarnych. Trwało ono do roku 2006, kiedy Katedrę opuścili ostatni absolwenci kierunku. Wznowienie naboru na studia pierwszego stopnia nastąpiło w 2007 roku na rok akademicki 2007/2008. W 2001 r. rozpoczęło działalność studium podyplomowe, które miało trzy edycje – pierwszą od października 2001 r. do stycznia 2003 r.; drugą od października 2003 r. do stycznia 2005 r. i trzecią od lutego 2005 r. do czerwca 2006 r.

Program studiów z bibliotekoznawstwa i informacji naukowej do połowy lat 90. XX wieku opierał się na sporej liczbie przedmiotów humanistycznych, a w szczególności na bloku historyczno-literackim. Na studiach pięcioletnich, spośród 2910 godzin dydaktycznych, grupa przedmiotów z literatury – historii literatury polskiej, literatury współczesnej, literatury dziecięcej i młodzieżowej, literatury powszechnej – stanowiła przeszło 400 godzin zajęć. Podobnie działo się z zajęciami z historii książki i bibliotek, historii i klasyfikacji nauk, historii kultury i historii Polski z elementami historii powszechnej, któ-

⁴⁰ R. Nowicki, *Skórzewscy – właściciele dóbr labiszyńskich. Rola w życiu społeczno-politycznym*, Toruń 2002.

re obejmowały łącznie 390 godzin zajęć. Do tego dochodziły dwa przedmioty do wyboru: logika, pedagogika, psychologia i trzy języki, w tym łacina. Ten blok stanowił przeszło 550 godzin zajęć. Natomiast podstawy informatyki i informacja naukowa razem dawały tylko 180 godzin zajęć. Część studentów wybierała specjalizację z informacji naukowo-technicznej, która przez dwa lata trwała 120 godzin zajęć⁴¹. Automatyzacja i komputeryzacja procesów bibliotecznych i dokumentacyjnych wymusiła zmianę programów, a co za tym idzie i siatek studiów. Sukcesywnie od połowy lat 90. XX wieku wprowadzano lub zwiększano liczbę godzin przedmiotom z bloku informacji naukowej i komunikacji społecznej. Do siatek weszły następujące przedmioty – technologia informacyjna, automatyzacja bibliotek, zintegrowane systemy biblioteczne, języki informacyjno-wyszukiwawcze oraz organizacja i zarządzanie bibliotekami i multimediami w komunikacji społecznej, a z tradycyjnej historii i metodyki bibliografii wyodrębniły się źródła informacji elektronicznej i specjalistycznej oraz katalogi i bibliograficzne bazy danych w Internecie⁴². W rezultacie na studiach zawodowych licencjackich, na przeszło 2000 godzin dydaktycznych wymienione przedmioty zajmowały od 255 do 315 godzin zajęć⁴³.

Kandydaci na studia pięcioletnie z bibliotekoznawstwa i informacji naukowej zdawali egzamin pisemny z języka polskiego i historii oraz języka obcego. Limit miejsc na studiach dziennych i zaocznych wynosił łącznie 100 osób⁴⁴. Po wejściu w życie ustawy o szkolnictwie wyższym z 1990 roku Katedra Bibliotekoznawstwa i Informacji Naukowej była organizatorem dziennych i zaocznych trzyletnich studiów licencjackich dla absolwentów szkół średnich legitymujących się świadectwem dojrzałości, a także studiów podyplomowych. Kandydaci na studia dzienne byli przyjmowani po przejściu rozmowy kwalifikacyjnej z historii literatury polskiej z elementami literatury powszechnej lub z historii Polski. W ramach wybranego przedmiotu wskazywali oni jako temat do dyskusji jedną z wielkich epok. Na studia zaoczne kandydaci byli przyjmowani na podstawie świadectwa maturalnego, przy czym decydowały oceny z języka polskiego lub historii. Kandydaci na studia podyplomowe byli rekrutowani na podstawie dyplomu studiów magisterskich. Limit miejsc oscylował w gra-

⁴¹ Siatka studiów na studiach pięcioletnich od roku akademickiego 1992/1993 – w posiadaniu autora.

⁴² Siatki studiów na studiach pięcioletnich i trzyletnich w roku 1994/1995, 1997/1998, 1999/2000, 2003/2004 i 2007/2008 – w posiadaniu autora.

⁴³ *Ibidem*.

⁴⁴ M. Czarnecka-Dąbek, *Analiza problematyki prac magisterskich wykonanych w Zakładzie Bibliotekoznawstwa i Informacji Naukowej WSP w Bydgoszczy*, Zeszyty Naukowe WSP w Bydgoszczy. Studia Bibliologiczne 1989, z. 6, s. 137–138.

nicach od 45 osób do 60 na studiach dziennych, ponad 70 na studiach zaocznych i blisko 40 na studium podyplomowym⁴⁵.

Absolwenci kierunku bibliotekoznawstwo i informacja naukowa znajdowali pracę w bibliotekach, księgarniach, ośrodkach informacji naukowej, różnego rodzaju wydawnictwach oraz redakcjach czasopism. W końcu XX i na początku XXI w. zaczęły przyjmować ich biblioteki multimedialne, archiwa towarzystw ubezpieczeniowych oraz firmy i agencje reklamowe. Przygotowanie z zakresu pedagogiki i psychologii, a także z pedagogiki bibliotecznej umożliwiło absolwentom podjęcie pracy w sektorze edukacyjnym. Absolwenci studiów zawodowych licencjackich mieli możliwość kontynuowania studiów magisterskich na kierunku w całej Polsce, jednak najczęściej wybierali je na UMK w Toruniu.

Kandydatów przyjętych na pierwszy rok studiów pięcioletnich w latach 70. XX w. obowiązywało odbycie dziewięciodniowego obozu ZHP w Funce. Studenci po zaliczeniu pierwszego, drugiego i trzeciego roku byli zobowiązani do przepracowania czterotygodniowej praktyki w bibliotece lub ośrodku informacji naukowej. Dotacje z budżetu szkolnictwa wyższego pozwalały na zorganizowanie studentom bibliotekoznawstwa praktyk zawodowych w bibliotekach naukowych poza Bydgoszczą⁴⁶. Studenci studiów trzyletnich zawodowych mieli obowiązkową praktykę po drugim roku i wynosiła ona 150 godzin. Uczelnia z powodu zniesienia dofinansowania do praktyk nie wymagała odbywania jej poza miejscem zamieszkania studenta. Studiujący realizowali ją w bibliotekach publicznych różnego szczebla, a w wielu wypadkach w bibliotekach szkolnych. Celem praktyk, zarówno studentów studiów pięcioletnich, jak i trzyletnich, było zapoznanie ze strukturą organizacyjną biblioteki, zasadami gromadzenia i selekcji zbiorów oraz praktyczne opracowanie zbiorów – formalne i rzeczowe, a także zapoznanie się z działalnością informacyjną biblioteki⁴⁷.

Koło Naukowe Bibliotekoznawców

Koło Naukowe Bibliotekoznawców zainicjowało działalność wraz z powstaniem kierunku. Pierwszym jej opiekunem został dr Franciszek Mincer, a pieczę nad sekcją bibliografii i informacji naukowej sprawowała mgr Donata Gurzyńska-Bociek. Ich zaangażowanie, a zarazem otwartość i życzliwość przyciągnęła w szeregi koła liczną i zdolną brać studencką. O intensywności

⁴⁵ *Raport samooceny...*, s. 12–13.

⁴⁶ *X lat Wyższej...*, s. 111.

⁴⁷ *Siatki studiów pięcioletnich i trzyletnich...; Raport samooceny...*, s. 17–18.

pracy świadczy fakt, że rok po powstaniu Zakładu Koło podjęło badania nad powiązaniem między książką polską i węgierską. Były to poszukiwania nie tylko teoretyczne, ale i praktyczne, gdyż w tym celu zorganizowano obóz naukowy na Węgrzech⁴⁸. W maju 1977 r. członkowie Koła byli organizatorami i brali czynny udział w sesji studenckich kół naukowych bibliotekoznawców i kulturoznawców WSP pod tytułem: „Człowiek – książka – kultura”. Pracowali także nad przygotowaniem słownika biograficznego najwybitniejszych nauczycieli działających w regionie kujawsko-pomorskim od średniowiecza do współczesności. Rezultatem kwerendy w krajowych zbiorach bibliecznych i archiwalnych było opracowanie pt. *Problematyka starej i nowej książki na szlaku Orlich Gniazd*⁴⁹. Studenci, a w szczególności członkowie Koła, w dniach od 19 do 20 kwietnia 1978 r., byli organizatorami I Ogólnopolskiej Sesji Studenckich Kół Naukowych Bibliotekoznawców⁵⁰. W tym samym roku, jesienią, z okazji obchodów 60. rocznicy odzyskania niepodległości przez Polskę, Koło Naukowe przygotowało sesję popularnonaukową na temat „Z dziejów bibliotek polskich w latach 1918–1939”⁵¹. Dorobek i osiągnięcia Koła zostały zaprezentowane w numerze drugim czasopisma „Problemy Studenckiego Ruchu Naukowego” Warszawa–Łódź 1978, a w uznaniu za trud pracy naukowej otrzymało ono nagrodę ZG SZSP.

Po wznowieniu rekrutacji, w 1995 r. Koło podjęło pracę, odwołując się do chlubnej tradycji poprzedników. W nowej edycji zostało podzielone na dwie sekcje: „Wiedzy o Dawnej Książce” pod opieką prof. F. Mincera i „Historii pisma” pod kierunkiem mgr Aldony Chlewickiej. Problematyka spotkań członków Koła skupiała się wokół zagadnień związanych z losami książki i bibliotek w regionie kujawsko-pomorskim w okresie międzywojennym i po drugiej wojnie światowej. Studenci analizowali ciekawe księgozbiory, przedstawiali historię wybranych czasopism i omawiali sylwetki znanych regionalnych publicystów i dziennikarzy. Sprawdzianem działalności Koła było zorganizowanie w kwietniu 1996 r. sesji pt. „Dawna książka w regionie bydgoskim”, a rok później symposium „Historia i literatura – źródła dziejowe i powieść historyczna”⁵². Jeszcze większym wyzwaniem, które musieli podjąć członkowie Koła, była Ogólnopolska Konferencja Studenckich Kół Naukowych Bibliotekoznawców pt. „Regionalna działalność bibliotek”. Dwudniowe obrady, 9 i 10 grud-

⁴⁸ *X lat Wyższej...*, s. 239.

⁴⁹ *Ibidem*, s. 240.

⁵⁰ *Ibidem*, s. 243.

⁵¹ *Ibidem*, s. 244.

⁵² *Serwis informacyjny WSP*, nr 31 z 23 marca 1996 r., s. 3.

nia 1998 r., przyniosły wystąpienia przedstawicieli Kół z Warszawy, Wrocławia, Torunia, Katowic i oczywiście samych organizatorów. Oprócz referatów programowych członkowie zaprezentowali historię i charakter działalności poszczególnych Kół. W trakcie dyskusji omawiano organizację studiów bibliotekoznawczych, profil programów nauczania, potencjalne możliwości zatrudnienia, zmiany w siatkach na rzecz zwiększenia godzin z informacji naukowej oraz wprowadzenia systemu punktowego w nauczaniu. Atrakcjami dodatkowymi było zapoznanie się ze zbiorami i funkcjonowaniem Biblioteki Głównej WSP w Bydgoszczy, wizyta w Dziale Zbiorów Specjalnych WiMBP w Bydgoszczy oraz zwiedzanie miasta⁵³. W maju 2001 r. studenci Koła uczestniczyli w przygotowaniu konferencji naukowej pt. „Człowiek, książka, region” zorganizowanej w Pomorskim Centrum Kształcenia Kadry i Konsultingu w Bydgoszczy. Brali także udział w konferencjach kół naukowych – międzynarodowej w Siedlcach i ogólnopolskiej w Katowicach, wygłaszając referaty. W latach następnych część spotkań poświęcona była planom przygotowania obchodów Dnia Bibliotekarza (8 maja). W 2003 r. członkowie Koła zorganizowali wyjazd do Gniezna na wystawę pt. „Gniezno Mater Ecclesiarum Poloniae” przygotowaną w Muzeum Początków Państwa Polskiego. W pierwszych dniach maja tego roku Koło Naukowe wspólnie z Katedrą Bibliotekoznawstwa i Informacji Naukowej było zaangażowane w organizację Dni Bibliologa pod hasłem „Od kodeksu do komputera”. Z tej okazji w Bibliotece Głównej AB odbyła się wystawa pt. „Tajemnice średniowiecznej ilustracji”, a prof. Leonard Ogierman z Biblioteki Śląskiej wygłosił odczyt na temat „Biblioteka Jasnogórska znana i nieznana”. Dopełnieniem „Dni” była prezentacja Akademii Nauki pt. „Lekcja szybkiego czytania i efektywnego uczenia się”. Członkowie Koła uczestniczyli w zbiorce książek dla dzieci, czytaniu bajek w placówkach oświatowych Bydgoszczy i dyskutowali na temat źródeł informacji dostępnych w Internecie. Całość uświetnił występ chóru „Alla Camera” z Grudziądza, a także pokaz walk rycerzy z Drużyny Wojów Słowiańskich i Bal Bibliologa⁵⁴.

Koło Naukowe Bibliotekoznawców przygotowało kolejną edycję „Dni Bibliologa” w terminie od 4 do 5 maja 2004 r. W ramach „Dni” odbyła się sesja naukowa „Rola i przyszłość książki w Zjednoczonej Europie” w Urzędzie Miejskim pod patronatem prezydenta Konstantego Dombrowicza. Z referatami wystąpili zaproszeni goście – prof. Jacek Wojciechowski z UJ w Krakowie,

⁵³ *Zaproszenie na ogólnopolską konferencję Studenckich Kół Naukowych Bibliotekoznawców „Regionalna działalność bibliotek”, Bydgoszcz, 9–10 grudnia 1998 r.*

⁵⁴ *Serwis informacyjny Akademii Bydgoskiej im. Kazimierza Wielkiego, nr 6/75 z 27 maja 2003 r.*

dr hab. Anna Sitarska z Warszawy, dr Maria Molicka z Leszna i mgr Edyta Urbańska z Biblioteki Głównej UMK w Toruniu⁵⁵. Niecodziennym wydarzeniem była prelekcja i dyskusja z Wielkim Mistrzem Rycerskiego Zakonu Bibliofilskiego Orła Białego z Krakowa dr. inż. Jerzym Dudą, którego gościło Muzeum Dyplomacji i Uchodźstwa Polskiego. dopełnieniem „Dni” była wystawa grafiki książki w Bibliotece Głównej AB, udział studentów w akcji – *bookcrossing*, a także warsztaty szybkiego czytania, informacyjne i interpersonalne⁵⁶. Oprócz działalności miejscowej, członkowie Koła Naukowego pogłębiali swoją wiedzę i nabyte umiejętności w trakcie wyjazdów naukowo-dydaktycznych. Zapoznawali się oni z historią, działalnością i współczesnością bibliotek, zwiedzali ciekawe wystawy i podziwiali zabytkowe kolekcje. W ten sposób poznali księgozbiory w Poznaniu, Kórniku, Gnieźnie, Płocku, Gdańsku, Wrocławiu, Krakowie i Katowicach⁵⁷.

Kazimierz Adamczyk

Education of librarians in Bydgoszcz from World War II to 2007

The text discusses forms of education of librarians in Bydgoszcz from the end of World War II up till now. The first part concerns secondary education – Librarian High School and later post-secondary – Centres of Continuing Librarian Education (Centra Ustawicznego Kształcenia Bibliotekarzy) branches. Part two presents the development of higher education, including Teacher Training High School (Wyższa Szkoła Nauczycielska), Higher School of Pedagogy (Wyższa Szkoła Pedagogiczna), Kazimierz Wielki Academy in Bydgoszcz (Akademia Bydgoska) and Universities. This part also includes the characteristics of working time, subjects, specialisations, development of teaching staff and the unit's premises.

⁵⁵ *Z dziejów archiwów...*, Bydgoszcz 2005.

⁵⁶ *Serwis informacyjny AB*, nr 6/82 z 29 czerwca 2004 r.

⁵⁷ *Raport samooceny...*, s. 20.